

Szerkesztési iroda:
Nagy-Becskek,
Kápolna-utca 1-és szám,
hová a lap szellemi részét illet
minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:
Fleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagy-Becskek, Kápolna-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizeté-
sek és a lap szétküldésére vo-
natkozó felzárkások intézendők.

Telefon szám 21.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.
Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Előfizetési árak:
Egész évre ——— 12 ft.
Félévre ——— 6 .
Negyedévre ——— 3 .
Egy hónapra ——— 1 .
— Egyen szám ára 4 kr. —

Hirdetések
a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknak.
Megjelenik mindennap
vasár- és ünnepnapok kivételével.

Nagybecskerek, 1896.

XXV. évfolyam, 273. szám.

Csütörtök, november 26.

Apponyi legújabb jelszava.

Nagybecskerek, nov. 26.

(—é—) A nemzeti párt vezére min-
dig a jelszavakat hajhászta. Ennek a
gyengeségének tulajdonítható maga a „nem-
zeti” párt elnevezés, amelynek létalapját
a „nemzeti” aspirációk jelszava képezi.
Negyedszázadon keresztül nemcsak a nem-
zet, hanem maga gróf Apponyi Albert is
meg volt a „nemzeti” aspirációk nélkül,
és a nemzeti párt vezére azokat mégis,
mint az egyedül üdvözítő politikai hit-
vallás tanait tárta a nemzet elé.

A szabadelvű párt és kormány részé-
ről elég figyelmeztetésben részesült a nem-
zeti párt vezére, hogy kigondolt és tized
rendű fontossággal bíró aspirációi komoly
pártprogrammal nem szolgálhatnak, ámde
mind hiába, Apponyi makacsul kitartott
jelszavai mellett, sőt azoknak igazolására
a nemzetre hivatkozott. Most végre elér-
kezett az alkalom, hogy a nemzet Apponyi
nemzeti politikája fölött ítéletet mondjon,
és a nemzet ítélete lesújtó lett Apponyira
és a nemzeti aspirációkra nézve. A jel-
szavak tehát egyáltalában nem váltak be,
s azért újabb jelszóval igyekezett Apponyi
diszkreditált politikai elveit regenerálni.

A nemzeti aspirációk ellenében a
kozmpolitizmus jutott észébe a nemes
grófnak, aki a jászberényi küldöttségnek
arról tartott előadást, hogy a választások
eredménye éppen nem az ő „nemzeti” poli-
tikája megcáfolásáról, hanem a nemzet
aberrációjáról tesz bizonyosságot. Apponyi
evvel a kijelentésével elment a legszélsőbb
határig, ameddig a nemzeti közvélemény
megsértésében és az önbecstülés elbizako-
dásában menni lehet. Ennél nagyobb sér-
tést még senki sem mondott a nemzetnek,
mert senki sem merete egymagát a nem-
zettel szembe állítani és azt a kijelentést
kockáztatni, hogy ő egyedül a csatlakoz-
hatatlan, ellenben a nemzet tévedésben
leledzik.

Apponyi öncsinálta dicsősége — ad
maiores nam gloriam — érdekében még
ettől a merész lépéstől sem riadt vissza,

pedig a kozmpolitizmus vádját éppen ő
legkevésbé van jogosítva a szabadelvű
párt és kormány ellenében hangoztatni.
Es pedig először azért, mert az egyház-
politikai reformokat eredetileg Apponyi
maga sürgette leghathatósabban, amidőn
nagy szabású beszédben fejtegette ki a fele-
kezeti házassági jog visszasságait és tart-
hatatlanságát, másodsor pedig azért, mert
miután a nemzeti párt vezére később fron-
tot változtatott az egyházpolitikai reformok
ellenében, ez az álláspontja sokkal köze-
lebb áll a kozmpolitizmushoz, mint a
szabadelvűség.

Azt bizony nem tagadhatja Apponyi,
hogy az egyházpolitikaellenes néppárt az,
amelynek kozmpolitika irányzata nyilván-
való, ellenben a szabadelvű párt az egy-
házpolitikával csakis a nemzeti céloknak
tett szolgálatot. Apponyi pedig elégszer
kimutatta, azt hogy a néppártnak nem ellen-
sége, ellenben a szabadelvű pártnak annál
inkább ellenfele. Apponyinak tehát való-
ban legkevésbé oka van a kozmpolitiz-
mus vádjával dobálózni, és azért két-
szeresen nagy és bántó a sértés, amelyet
a nemzet ellen elkövetett s amelyért bizo-
nyára bünhődni fog.

Az első ülés.

— A „Torontál” eredeti tudósítása. —

Budapest, november 26.

Az első ülés, az első siker. Ha már maga
az nagy sikere a szabadelvű pártnak és a belőle
alakult kormányának, hogy képviselőit és hivat-
oltakat küldték az ország választói a kép-
viselőházba, amilyen az alkotmány visszaállítása
óta a házban még helyet nem foglalt, — szinte
tüneményszerűnek kell tartani ezt a sikert, ha
a szavazatokat mérlegeli az ember, miután meg-
olvasta. Parlament ez, melyet a nemzet munkára,
nem pedig skandalizálásra küldött és a munka-
kedv s a liberalizmus ügye mellett való lelkesed-
és uralkodik a szabadelvűpárt kolosszális
soraiban. Ez a párt nem fogja tűrni, hogy meg-
híusítsák a nemzet érdekében való munkálkodás
szándékát; nem fogja megengedni, hogy egyesek

vagy frakciók külön érdekeit előtérbe tolják és
a szem elől elveszszék az a nagy cél, melyet
Magyarország választópolgárai tüzetek képviselőik
elé. A benyomás, melyet a szabadelvűpárt már
az első ülés napján tett, szinte hatalmas volt
és ép ily hatalmas volt a lelkesedés, melylyel
a párt báró Bánffy Dezső miniszterelnök közjogi
fejtegetéseit kísérte.

Mert voltak közjogi fejtegetések a képvi-
selőháznak mindjárt az első ülésén.

Miután Janicsary Sándor korelnök az első
ülést megnyitotta és Bethly László, a legfiatalabb
korjegyző az országgyűlés ünnepélyes megnyi-
tásának szertartását felolvasta, szót emelt a
szélső baloldali padokon a Kossuthpárt elnöke,
Komjáthy, és kifejezést adott azoknak az aggo-
dalmaknak, melyeket máskor Madarász József
hangoztatott a korelnöki székéből. A függetlenségi
párt nem megy fel a várba s nem lesz jelen az
országgyűlésnek a király által való ünnepélyes
megnyitására. Hogy az ellenzék aggályai ezuttal
mily üresek voltak, bizonyította a tetszés, mely
a miniszterelnök választását kísérte.

Báró Bánffy kijelentette, hogy az ellenzék
aggályai ezuttal még igazolatlanabbak, mint va-
laha. Mert ha azelőtt idegen dignitáriusok és
osztrák udvari hivatalnokok jelenléte ellen ennél
az ünnepélyes statustényről kifogást lehetett
tenni, ma ő Felsége a király legmagasabb elha-
tározása folytán ez a kifogás már jogosulatlan
lett. A magyar országgyűlés ünnepélyes meg-
nyitására csak magyar méltóságok, magyar digni-
táriusok lesznek jelen, akiknek ott ez alkalomnál
az 1848-iki törvények értelmében funkcionál-
niok kell. A magyar törvények alapján kivétel
nélkül magyar lesz a korona környezete ennél
a szertartásnál és ez irányban a legesekélyebb
árnyék sem eshetik Magyarország államosságára
és önállóságára. Az a kifogás, melyet a szárny-
segéd jelenléte ellen lehetne tenni, elesik, ha
meggondoljuk, hogy a hadsereg szorosán közös
intézmény, amelynek jogos jelenléte a dolog
természetében van. Ezenfelül a szárnysegéd je-
lenléte tisztán személyes, nem pedig intézményes
ügy és így józanon nem is lehet azt kifogásolni.

A zászlókérdést illetőleg kijelentette a mi-
niszterelnök, hogy ennél az ünnepélyes tényke-
désnél a király lakására a következő zászlókat

A „TORONTÁL” tárczája.

Estély.

Sárika asszony estélyt adott és meghívta
a barátait, akik egykor a legtöbbet tapsoltak
neki s azóta is bejárnak hozzá, mióta elhagyta
a szinpadot. Az egykor ünneplő diva kicsi,
öreg néni lett, de megmaradt Sárikának, —
így becézték a régi barátok és az újak, akik
szerették a kis öreg diva eleven lelkét, gyer-
mekes jókedvét és csigányos hajlamait. Elmen-
tek az estélyeire. Sárika asszony erről a nagy-
zólásról nem tudott lemondani. A nyugdíjban
meg volna valahogy, de a csend boldogtalanná
tenné. Csendben lehetetlen élni. Ő soha se volt
csendben. Mióta nyugdíjba ment, mindenféle
mesterségs uton varázsolta maga köré a gon-
datlanság lármaját. Estélyeket adott a maga
furcsa módja szerint és a cimborák nem hagy-
ták el. A diva csigány lelke, ha megöregszik,
a legkedvesebb cimborára lesz. A kedvesből, aki
szerelmével boldogított, így leszen vidám öreg
pajtás.

Sárika diva eféle kedves öreg pajtása volt
annak a bolondos életet kedvelő társaságnak,
melynek én is egyik legrakonzatlanabb tagja
voltam.

Egy ízben megfellebbezték Sárikáról, a fe-
hér hajú diva sirt, mint a gyerek és est irta
nekem, aki leglármasabb tisztelő voltam: „Fiaim,
gyertek elő, mert egy óra múlva meghalok a
csendben.”

Mindenféle ürügyek alatt rendezte az
estélyeit, hogy a gondatlanság lármaival a régi
könnyű, játékos világnak visszahangját idézze elő
két kis szürke szobájában. A csintalanságok és
a lármaszó hangok zajában az eleven öreg ass-
zonyka megijulni látszott és a legbolondosabb
és frivol játék közben, mialatt a vén diva sze-
retetreméltó komikus dómává változott, egyszerre
belesimult a szürke pamlag szögletébe és úgy
nézett maga elé, mintha valami messziről hangzó
édes rege dalára figyelne... Lehet is, — hogy
a szerelem korából repültek vissza hozzá a má-
mor óráiban a rég elénekelt üdvösséges dalok.

Sok mindenféle változtatban láttuk a meg-
öregedett asszonyi lélek furcsaságait. Akadtak,
akik megszökték a nyugdíjas divát hóbortjaiért,
ezeknek megfelelt:

— Ezek az ostobák morphiomot esznek,
hogy aludjanak, a lárma az én levegőm, hogy
élhessek.

Meg kell hagyni, sok bölcsesség van eb-
ben, meglátszik benne, mint egy tükörben, a
csigány estély uróijének — a lelke. Odaugrott
közénk a szalmaszín sárga tolettjében és ellágyult
hangon kérdezte:

— Barátaim, mondjátok meg, rossz volt-e
Sári valaha?

Nyugodt lélekkel jelenthettük ki, hogy
Sárika soha se volt rossz... A szive szerint
szeretett mindig.

Ekkor ő élénken kacagott és reánk ki-
áltott:

— Jók vagytok, fiuk, de hazudtok, mert
rossz voltam...

Leült közénk és elmondta, hogy egyszer
egy szegény fakó kórista-legény megölte magát.

Kacagott valaki a sorban:
— Sárikát a lelkiismeret bántja!... Hej,
öreg, öreg...

A kis fehér divát nem bántotta a meg-
jegyzés. Maga is kacagva mondta:

— Sokat látom... Mától jobban vé-
nülök, annál gyakrabban jön el a kóristám és
el kell hinnem, amit mond, fiaim, hogy — rossz
voltam.

Sárika cimborára lekönnyűkült az asztalra és
hozzátette!

— Szegény fiu, az Isten áldja meg, de
semmije se volt... A hangja is komisz volt...

Ezzel gyorsan fölemelkedett a helyéről. A
függőlámpa megmozdult és a libbenő fény a
szoba árnyékain keresztül szálldosott, mint va-
lami ragyogó tollu madár... A leeresztett zöld
függönyök mögött valami koppant...

— Ugyan, hagyja már békében Sárika a
kóristáját! — kiáltott fel Bondy Dávid, kabátja
zsebéből egy üveg abszintot véve elő...

— Ne bántsd, Dávid, drága nekem az a
tolakodó kórista... — pörölt és elérzékenyedett
ma Sárika asszony.

Töltöttünk, mindenki egy pohár után nyult.
Sárika cimborára fölkapott egyet és nevetve
kiáltott fel:

— Fiaim, engedjétek meg, hogy ezt a po-
harat a kóristámra írtsem...

— Menjen már. A halottra?

— Hát igen. Nagyon szép dolog ez, ba-
rátaim...

tűzik ki: a magyar nemzeti zászlót, a Szent István koronája alatt egyesült királyságok zászlaját és a királyi családot. Minden kétségen kívül áll, hogy ez a rendelkezés az okosság törvényeinek és a magyar államiság követelményeinek, a magyar állameszmének minden irányban teljesen és tökéletesen megfelel és hogy semmi esetre sem lehetnek közjogi aggályok, aminek az ellenzék kifejezést adott. Az ellenzék nem akar jelen lenni az ünnepélyes megnyitáson és báró Báffynek nincs is szándékában az ellenzékét kapacitálni, fejt-getései csak az igazi tényállást akarta a nemzet elé állítani.

A szabadelvű párt zajos tetszéssel kísérte a miniszterelnök szónoki tekintetben is szabatos és világsósággal teljes előadását és ezzel első hatalmas sikeréhez segítette őt az ujonnan megnyitott országgyűlésen.

HIREK.

Tájékoztató.

November 28. Kereskedő ifjak táncestélye.
November 28. A szőnyeggyár igazgatósági ülése.
December 14. Közig. bizottság ülése.
Pitzyle Szaniszló egyedüli diplomirozott fogorvos specialista Torontál megyében. Nagy-Becskeken Bauerféle házban Ferencz-József téren. Rendel. naponta.
A gőzfürdő naponta reggeli 6 órától nyitva van; nők részére kedden és pénteken délután.

— **Személyi hír.** Báró Feilitzsch Berthold megyei fője, yzó, mint az lapunk más helyén olvasható, családi ügyekben Enyedre utazott, honnan még e hó 28-án visszatér és újból teljesíti dr. Dellmanich távollétében az atispáni teendőket.

— **Üzletész jegyzések.** A „Torontál vármegyei központi hitelintézet mint szövetkezet“ üzletészeiből megint a következő jegyzések történtek: Lucsics Miklós 10, Bielek Antal 2, Dr. Resz János 3, Munczer Lipót 4, Obicsán Nika 6, Neubrun E. M. 5, Lazits Kozsma 2, Albu P. J. 2, Jankovits Sándor 1, Mintsin Markó 1, Sztolcsev László 1, Kerla József 2, Barok János 2, Löffler Jakab 2, Szb. P. dé község 10, Csakkerain Váda 1, Brancsics János 2, Grób János 2 és Dr. Fleisch János 2. A jegyzett üzletészek összege 1335.

— **Halálozás.** Mint őszinte részvétellel értesülünk, báró Kálmán György Torda-Aranyos vármegye volt főispánja tegnap Enyeden 83 éves korában meghalt. A halálozás nem csak az erdélyi arisztokracziát döntötte gyászba, hanem Nagybecskerekben a báró Feilitzsch-családot is, amennyiben a megboldogult nagy atyja volt báró Feilitzsch Bertholdnak, szül. Báffy Alicenek. Temetése ma megy végbe.

A nyitott ablakot behajtotta a szél.

A diva tisztá arca átszellemült, rádött a karjával Bank Pista, a vén hábitié vállára és szinpadias páthosszal ismételte:

— Ah, barátaim, nagy dolog ez... Az ő üdvösségére, ha mondom, mert a száz imádó közül ez a fakó képű fiú kísért el engem hűen egész ideig...

Öten kezdünk rá valami bolondos szép operette kuplora. Kiszállt a dicselel karból a diva elkopott, sipító hangja... Ördög vigye a hü kóristát, aki Sárka czimborát még most is üdözi...

— Hiszen — mormogta Dávid ur, — csak föltámadna a bolond legény, nem kellenél már neki...

Sárka abbahagyta az éneket, megfelelt:

— Azért jó, ha fiatalon meghal egy kedvesünk... Ez megmarad nekünk szépnek, becsületesnek és hünek...

Láttam a könyvet a diva szemében, mikor fölkapta a tálat az asztalról és a baráta elébe tette:

— Egyet-k fiuk, egy kis hering van még, csuszik rá...

Ez volt a diva lakomájának a legdrágább fogása, ez is fogytán volt már.

Es az újra szinig megtöltött poharak a bennök reszkető abszint szinétől, mint óriás tej opálok ragyogtak és rőták közben újra megjelent köztünk a szegény, hü kórista szelleme, akinek tiszteletére Sárka czimboránk, e csodálatos aszsonyi lélek a legújabb estélyét rendezte.

R16.

— **A kikindai mandátum.** Mint Nagy Kikindáról írják, az Eremita-párt hosszas vajadás után elhatározta, hogy Tellecsky Kristóf mandátumát petícióval támadja meg. A petíciót tegnap vitte fel Budapestre Nászady József ügyvéd.

— **Gyémánt lakodalom.** Ha igaz az, hogy az istenek nagyon szeretik azokat, akiket korán magukhoz vesznek, úgy még igazabb, hogy a mindenható csak ritka kegyeltjeinek nyújt hosszú és boldog életet. Ilyen kiváló kegyeltje a sorsnak Deling Ignác, nyugalmazott törvényszéki bíró, aki — mint Lugosról írják — tegnap tartotta meg házasságának hetvenötödik évfordulóját nejével, Fischer Annával.

— **Házasság.** Ruzs Döme nagykikindai alszámvevő a napokban vezette oltárhoz Pavlovics Julka kisasszonyt, Pavlovics István volt nagykikindai járásbíró albiró özvegyének leányát. — Folyó hó 24-én pedig Fischer Zoltán államvasúti tiszt tartotta esküvőjét Miskovics Katalin kisasszonnyal, Miskovics kereskedő leányával Nagyikindán.

— **A Payka-Kutassy párbaj epilógusa.** Még tavaly történt, hogy Kutassy Kálmán honvéddandary becsmerőleg nyilatkozott egy kávéházban Payka Vilmos pénzügyigazgatósági tisztviselőről, kit egyáltalán nem is ismert, s aki ezért elégtételt kért. A kardpárbaj másnap megtörtént, mely alkalmával Payka a karján érétt meg könnyen, Kutassy ellenben az arcára kapott nagyobb vágást. A párbajügyet ma tárgyalta a nagybecskereki kir. törvényszék, mely előtt csak Payka jelent meg, mert Kutassy azóta holmi gyanus manipulációk miatt el van zárva a külvilágtól. A törvényszék Paykát, tekintve véve a fennforgó számos enyhítő körülményt, melyek közül különös fontossággal bír az, hogy Payka, mint kitünő vívó, nem használta ki Kutassynak egy fedetlen helyzetét, — egy nap i államfogházra ítélte.

— **Horváth Lipót plébános.** Világosról érkezett távirati értesítés szerint Horváth Lipót ottani róm. kath. plébános ma reggel meghalt. Horváth elhunytá különösen irodalmi körökben fog benső, mely részvétet kelteni. Az elhunyt már kora ifjusága óta foglalkozott drama írással; legfőbb sikerét „Sophonisbe“ című drámájának az aradi színházban a múlt évben történt előadásával érte el. A darabot annak idején ragyogó nyelvezete és klasszikus tartalma miatt egyhangulag dícsérték még a fővárosi lapok is. Szamos tudományos és szépirodalmi mű jelent meg tőle a különféle szak- és szépirodalmi folyóiratokban. Az erdemekben gazdag zseniális pap életrajzából közöljük az alábbi adatokat: Horváth (Horovitz) Lipót 1845. május 22-én Petrisen (Arad vármegye) született. A hittudományok bevégezése után 1868. augusztus 4-én Temesváron pappá szentelték. Ezután 1879-ig mint segédlelkész működött Békés Szent András és Olasziban. Horváth 1882-ig Gyoron és azóta tegnap bekövetkezett haláláig Világoson a legbuzgóbb plébánosként működött. A holnapután Világoson tartandó temetését impozáns gyászpompával készítik elő.

— **Sajtóügyek a kurián.** Budapestről írják: Két sajtóügyet tárgyalt tegnap délelőtt a kir. kuria. Az első sajtóper Pancsován folyt le. Feymann pancsovai ügyvéd ugyanis, a „Határőr“ című lapban, amelynek ő a szerkesztője, sok oly dolgot tett közvé, amelyek a bírói karra sértők voltak. A Fejérttemplomról delegált bíróság, amely ezt az ügyet tárgyalta, Feymann egy havi fogházra és 200 forint pénzbüntetésre ítélte. A kir. kuria ma foglalkozván ez ügygel, az iratokat újabb fölvilágosítások kérése mellett a pancsovai törvényszékhez rendkívényileg visszaküldte. — A másik per is Pancsován folyt le. Horváth Xavér volt a vádlott, aki a „Délvidéki Hiradó“ ban egy pancsovai kerületi betegsegélyező pénztárt rendetlen kezeléssel és visszaélésekkel vádolt. A pancsovai törvényszék, valamint később a temesvári ítélőtábla felmentették a vádlottat, mert a belügyminisztérium vizsgálata tényleg több rendellenességet hozott napfényre. A két egybehangzó ítélet folytán a kir. kuria a dolog érdeme nem mehetett, csupán felülvizsgálta az ügyet s megerősítette az ítéletet.

— **A képviselőház, mint térkép.** Az új magyar képviselőház tagjainak névsora és választókerületei ma mappa alakjában jelentek meg. Az érdekes térkép ugyancsak tarka. Minden pártnak meg van a maga színe e térképen. A kormánypárt a zöld szín, a Kossuth-párt a piros, az Ugron pártnak ugyanilyen a színe, csak hogy apró lila csokkkal van e szín tarkítva, valószínűleg jelzésül annak, hogy a derék pártban

is számos házag jelzi a megrendítő veszteségeket. A nemzeti pártnak szintén piros a színe, mint a többi ellenzéki pártoknak, de valamivel bágyadtabb és sápadtabb. Afféle rekonvaleszczens szín valami kiállott nagy betegség után. A pártonkülvüliek pártja három nullával van jelezve, pedig aligha nem több nulla akad ott. A horvát és tótországi képviselők chamoix színnel vannak jelezve, a néppárt képviselőinek neve mellett pedig három kereszt tanúsítja az igaz néppárti voltukat. A szemlélt ugyan első pillanában az ő tjeiket hajlandó plusznak nézni, de astán essébe jutva az a minusz, amit e párt a közélet és józan politika terén képviselni hivatva lesz, belenyugszik abba, hogy a leleményes mappaköltő mégis csak nem pluszt, hanem keresztet vetett e szent párt tagjainak nevére.

— **Budapest-Fiume.** A m. kir. államasautak igazgatóságától vett értesülés szerint a Budapest keleti pályaudvarról minden kedden és szombaton reggel 7 óra 15 perczkor Fiuméba és minden hétfőn és pénteken d. e. 8 óra 20 perczkor Fiuméből Budapestre induló luxusvonatok forgalma folyó évi december hó 1-től kezdve be fog szünettetni. A luxusvonat Budapestről szombaton, folyó hó 28-án és Fiuméből hétfőn, folyó hó 30-án fog utoljára indulni.

— **Kasszarablás Torontálban.** A kasszarablások krónikája szaporodott egy esettel. Homolcson ugyanis ismeretlen tettesek betörték Krsztics Mihály birtokos lakásába és elvittek onnan egy kis vasszekrényt, melyben egy százás, négy ötvenes, négy tízes és két ötös bankjegy volt. A szekrényt másnap reggel megtalálták ugyan a kert végében, csak hogy pénz nélkül. Altalában feltűnt mindenkinek, hogy a házban semmi zajt nem hallottak azalatt, míg a rablás történt. A gyanu Vujicsin Tosára, egy többszörsösen büntetett fejezre irányul, kit jelenleg köröznék.

— **A szegedi alszámvevő bűnlajstroma.** Tegnap megemlékezünk már a szegedi letartóztatásokról, ma még a következő tudósítást vettük: A vizsgálat folyamán kiderült, hogy Huszka Lajos Bába Sándorral szövetkezve 3 év alatt 10,000 frt értékű nyomtatványzámmal károsították meg a várost. Ivánkovics Sándor tiszti főügyész folytatta a városonál a vizsgálatot és kiderült, hogy Huszka 1890-től 1892-ig Engel Adolfal is szövetkezett hasonló bűnös manipulációk czéljából. 1890—1892-ig Engel Adolf szállította a szükséges nyomtatványokat és 11 esetben hamis számlákkal károsította meg a várost. A kár ugyan nem nagy, mely ez időből származik, mindössze 300—400 frt, de mindenesetre jellemző Huszka alszámvevő viselkedésére, aki 6 év óta károsította a várost. Engel ellen a tiszti főügyészség büntetői feljelentést tett. A városban ma nagy feltűnést keltett az a hír is, hogy Huszka Lajos másik bűntársának, Bába Sándornak könyveit lefogták.

x **Kitüntett serfözde** Értesülésünk szerint a köbányai „Első magyar részvény serfözde“, mely az 1896. évi ezredéves országos kiállítás juryjében igazgatója, Natter Ferencz ur által volt képviselve és ennek folytán versenyen kívül állott, a kormány az állami aranyéremmel tüntette ki.

Színház.

Fodor Ilona jutalomjátéka.

A Peterdy-társulat e szép reményekre jogosító fiatal énekesnője Bisson és Carré egyik legmulatságosabb bohózatát, „Mi történt az éjjel“ választotta tegnapi jutalomjátékául. A választás igen szerencsés volt, mert egyrészt nagyon jól nulatott a közönség a darab pompás ötletein és meglepő helyzetkomikumán, másrészt azonban Fodor kisasszony, ki eddig alig-alig játszott nagyobb szerepeket, alkalmat talált annak bizonyítására, hogy nemcsak szép hangú és jóízű énekesnő, de egyszermind értelmes, szerepének minden részletébe behatoló színésznő is. A közönség igen melegen fogadta a jutalmazandót, zajosan megtapsolta énekszámait s minden egyes felvonás után ismételtén hívta a lámpák elé. Tisztelői igen szép virágdománnyal lepték meg. Poulard gyógyszerészt Nyitrai játszotta, az ő egyszerű természetes komikumával, melylyel eddig is mindig nagy hatást ért el. A második felvonásban, mikor felesége és Blanchon leleplezik, valóságos kabinetalakítást mutatott be. A többi szerepekben jók voltak Csügényi Vilma, Kalmár, Sárdy és Batori Béla.

— Taboly Klementin jutalomjátéka. E derék fiatal színésznő, ki a nagybecskereki közönség előtt ismételt tanujelét adta annak, mily sokoldalú és hasznavehető tagot bír benne a társulat, szombaton tartja jutalomjátékát. Ez alkalommal Ohnet „Vasgyáros” a kerül színre, melyben Taboly kisasszony Clairet, egyik legjobb szerepét játssza.

— Nászuton. Herczeg Ferencz ily című darabját szerdán adták elő a budapesti Népszínházban. A fővárosi sajtó majdnem egyhangúlag konstatálja, hogy ez a bohózat a Herczeg Ferencz irói egyéniségéhez képest alacsony színvonalon áll, de nagyon közel a népszínház közönségének ítéletéhez, amely már csakugyan elérte az orfeumok szivarfüstös, kétesbecsű niveljét. Hogy a „Nászuton” ezt a nivót át nem lépte, csak megközelítette, azt Herczeg érdemül röjják föl, aki a legkényesebb helyzeteknél is mindig meg tudja őrizni a tisztesség határait. Ment a frivolitásoktól s ha karrikatúrákat rajzol is, gondosan kerül a mai bohózatoknál annyira otthonos kértelműségeket. Ezt mondják az egyetlen dícsérendő oldalának Herczeg bohózatának. A darab meséje rövid: Ikervári báróné (Küry Klára) a nászután tudomására jöven férje (Szirmai) csapodárságának s Szikrai Lenke (Hegyi Aranka) primadonnával való viszonyának, bosszút esküszik férje ellen s a színésznő segítségével először bosszantással, majd nyilvános botránnyal, végül pedig csalással akarja elérni azt, hogy férje a váláshoz beleegyezését adja. E mese köré fűződik Kadarka (Német) vendégfogadós dilettáns zeneszerző „Szép Zsuzsanna” című operettjének előadása, ünnepi bankettje. Micsevó (Kassai) macedonai miniszter diplomáciai küldetése s Kinizsi Zoltán (Kiss) színésztruppjának tragikomédiája. Ebben a történetben s csekben az epizódokban helyezte el Herczeg a nevetetésre szánt nagy anyagot. Az első felvonás maga finom vigjátéki színvonalával, élénk elevenségével érdeklődésünket ébreszti, várákosással nézünk a második és harmadik felvonás fejleményei elé s kapunk az érdekes bonyodalmak helyett a második felvonásban egy szürkevető színészi képtelenséget s elnyújtott harmadik felvonást, a melyben Kadarka uram pezsgős bankettet rendez, a hol pohár pohár után török, üveg üveg után ürül, de a mely szintelen s fölötté unalmas. Hogy a darab mégis nagy külső sikert aratott, köszönheti a szerző az előadó művészek odaadásának és szertelen jó kedvének. Szerző csak a második felvonás után jelent meg a lámpák előtt, amikor hatalmas babérokosorot nyújtott neki át.

Legujabb hírek.

Polgármesterválasztás Budapesten.

Budapest, november 25. Ma töltötte be Budapest székesfővárosi közgyűlése a nyugalomba vonult Kamermaier polgármester helyét. Az ülés iránt nagy volt az érdeklődés, ugyszintén érdekes volt a harc is, bárha az eredményt előre lehetett tudni. Az urnából Márkus József került ki győztesen.

Boross Baiint halála.

Szatmár, nov. 25. Boross Bálint, a város díszpolgára, Szatmárnak 17 éven át volt országgyűlési képviselője, ma reggel, 78 éves korában meghalt. Boross Bálint 1892-ben maradt ki a képviselőházából. Ismert alakja volt a parlamentnek s egyik leglelkesebb hiva a kormánynak.

A megezőtetett hercegisasszony.

Róma, nov. 25. Az a szerelmi történet, melynek Elvira bourboni hercegisasszony volt a hősnője, Folchi festő pedig a hőse, atban az arányban veszt regényes színezetéből, amely arányban megbízhatóbb részletek derülnek ki. A római arisztokrata körökben ma már kétségtelenül tudják, hogy a szerelmes pároska nyomában visszatért Olaszországba, amint arról értesültek, hogy bantódásuk nem lesz. Remek szép villát béreltek a Tyrrheni tenger partján és — a szöktető elhozatta oda a feleségét és gyermekeit is. Kétségtelen dolog ma már az is, hogy a nem nagyon erős jellemű piktör csak azért szöktette meg a hiszterikus hercegisasszonyt, hogy tőle valami módon kicsalja azt a két millió lírát, mely fölött Elvira, miután már nagykorú, szabadon rendelkezhetik. Valósággal szenzációs azonban az a leleplezés, hogy Folchi az egész szerelmi kalandot feleségével egyetértőleg eszlette ki, és hogy az az asszony, aki iránt általános részvét nyilvánult az első napokban, egész tervet dolgozott ki, miképp lehetne a beszámíthatatlan hercegisasszonyt úgy a hálóba keríteni, hogy az Folchira bizza a pénzét, a melyből természetesen soha sem látott volna többé egy centesimót sem. Az ügynek valószínűleg mégis csak a bíróság előtt lesz a folytatása.

Táviratok.

Országgyűlés.

A trónbeszéd.

Budapest, nov. 26. (A „Torontál” eredeti távirata.) A nagy országgyűlés mindkét házának tagjai ma déli 12 órakor a budai kir. vár nagytermében gyűltek össze, hogy az országgyűlésnek 6 Felsőge által történendő ünnepélyes megnyitásban részt vegyenek. A nagyteremben ott voltak az összes miniszterek, a király közvetlen kíséretére hivatott zászlós urak és testőrkapitányok, a hercegprímás és a főhadsegéd. — Midőn az egybegyűltek elrendezkedtek, a főudvarmester jelentést tett 6 Felsőgének, ki a belső termekből a nagyterembe érve, a trónra lépett, kalpagját feltéve leült és a következő beszédet mondotta el:

Tisztelt urak, főrendek és képviselők, kedvelt Hivők! Bizalommal üdvözöljük önöket, midőn az új országgyűlés kezdetén fontos feladatok megoldására hívjuk fel munkálkodásaikat. A jövő évi állami költségvetés megállapításán kívül mindenekelőtt intézkedni kell a monarchia két része között fennálló vám- és kereskedelmi szövetség tárgyában; a közöstygi költségek arányára, valamint a bankügyre nézve mielőbb újabb egyezmények létesítendő; azonkívül kapcsolatban a vám- és kereskedelmi szövetséggel számos egyéb gazdasági kérdés is rendezendő, különösen a monarchia mindkét részében egyforma elvek szerinti kezelendő fogyasztási adók tekintetében. Bizton reméljük, hogy kölcsönös méltányossággal mérlegelve a létező viszonyokat, és mindkét félnek anyagi erejét is szem előtt tartva, azon nagyfontosságú és a monarchia hatalmi állását érintő politikai érdekeket, melyek mindezen kérdéseknek gyors megoldását teszik kívánatosná, sikerülni fog keletkezésben és közmegnyitására rendezni; és nem kételkedünk benne, hogy önök is hazafias buzgalommal közre fognak működni ebben az irányban. Kapcsolatban a monarchia két része között fennálló gazdasági viszony újabb szabályozásával, a Magyarország és társországai közötti pénzügyi egyezmény is megújítandó lesz. További nagyfontosságú feladatuk lesz: az ország közigazgatásának ujja szervezése, melynek foganatba vételét és sikeres végrehajtását az ország érdeke immár parancsolólag követeli. Kormányunk ez irányban meg fogja tenni javaslatát, és elő fogja terjeszteni a vármegyék önkormányzatáról, a vármegyeyi közigazgatási közegekről, a közigazgatási bizottságokról, városokról, községekről, köztisztviselők felelősségéről szóló törvényjavaslatokat. De az állami élet egyéb terén is számos még a teendő: gondoskodni kell a bünyádi perrendtartásról hozott törvénynek életbe léptetéséről, és a polgári perrend teljes reformjáról; foganatba veendő az általános magánjogi törvénykönyv művének megalkotása, melynek előkészítése immár biztos mederbe van terelve.

A magyarországi katolikus egyházi önkormányzat létesítése érdekében gondja lesz kormányunknak arra, hogy elhatározásunk értelmében annak idejében előterjesztést tegyen. Kiváló gondját fogja képezni a lelkészek anyagi helyzetének javítása is, mindkét szertartásu katolikusoknál; ez a főpapság közreműködése mellett a kongrua rendezése alapján fog megtörténni, míg a többi bevett vallásfelekezetek lelkészei javadalmainak kiegészítése tekintetében, az autonóm egyházak jogainak épségben tartása mellett, kormányunk önök elé javaslatot fog terjeszteni. A közoktatás ügyének előmoz-

ditása, a tanár- és tanítóképzés érdekében több üdvös intézkedés van célba véve.

A magyar szent korona országainak gazdasági viszonyait annyira közel érintő belkereskedelem fejlesztése érdekében oly irányban fognak javaslatok tétetni, hogy egyrészt a belkereskedelem fejlődéseinek tapasztalat által felüntetett akadályai, lehetőleg megszüntetve legyenek, másrészt az ipar felvirágozása, különösen pedig a kisipar versenyképessége előmozdítottassék. A kereskedelmi forgalom rendszeresebb lebonyolítására jótékony hatással lesznek az államasvasutaknál nagyobb mérvben vállalt beruházások; a helyi érdekű vasutakra vonatkozó törvényeknek tervezett módosításai pedig biztosabban fogják a vasuthálózat továbbfejlesztését és a helyi érdekűség arányosabb hozzájárulását előmozdítani. A mezőgazdasági helyzet javítása és a földbirtokos osztály, különösen a kisbirtokosok ellen álló erejének fokozása, kormányunk folytonos gondoskodásának tárgyát képezi; e célra fognak szolgálni a gazdasági erők, szövetségeseik fejlesztése, az állattenyésztés emelése, az állatfogyalom biztosítása és az állatbiztosítás iránt tervezett intézkedések.

A folyamszabályozási munkálatok eredményének állandó biztosítása végett szükséges lesz fokozott erővel a kopár területek befásításáról gondoskodni, míg az ármentesített területeket belvizek elvezetése, és különösen öntöző művekkel való ellátása által jövedelmezőbbé tenni. A telepítés ügyének gyökeres rendezésével a gazdasági alkalmazottak és a munkások jogviszonyai szabályozásának kérdésével is hivatva lesznek foglalkozni.

Pénzügyi téren egyike a legfontosabb feladatuk lesz: a valutarendezés nagy művének a készpénzfizetés felvételével való befejezése; megoldandó az egyenes adótörvényhozásnak a kor igényei és az igazságos adóztatás követelményei által megkívánt reformja, a mely foganatosítandó anélkül, hogy a közszolgáltatások terhe fokoztatnák. Bizton reméljük, hogy ezen, és az államhitelevé továbbfejlesztése érdekében teendő egyéb intézkedések, az ország most is teljesen kielégítő pénzügyi helyzetének állandó megszilárdulását fogják eredményezni.

Kormányunk oda fog törekedni, hogy mihelyt az e részbeni tárgyalások befejezve lesznek, az új katonai bünyvádi perrendtartás létesítése céljából oly törvényjavaslatot terjesszen önök elé, melyben, amennyire ez a katonai szolgálat és fegyelem sérelme nélkül lehetséges, a jelenkori jogtudomány által helyeseknek elismert eljárás elvek érvényesüljenek. A katonai titkok megőrzése végett ilyen titkok elárulásának s kémkedésnek megbüntetése iránt is, előterjesztés fog tétetni.

Tisztelt urak, főrendek és képviselők! Nagyfontosságú feladatok megoldására vannak hivatva, bizunk hazafiságukban és bölcsességükben, hogy serény igyekezettel és buzgalommal fognak oda törekedni, hogy mentül számossabb, a hazaszellemi és anyagi felvirágztatását célzó alkotást létesítsenek. Isten áldását és segédelmét kérve törvényhozói működésükhez, az országgyűlést megnyitottnak nyilvánítjuk.

A tőzsdéről.

Budapest, nov. 26. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) Kötöttet buza tavaszra 8.23—24., tengeri máj. — júniusra 4.06—08., zab tavaszra 6.00—01., repce 11.40—50. Buzakinálat gyenge, vételkedv korlátozva, forgalom 20.000 mm.

Hirdetések.

Torontáli helyi érdekű vasutak.

7365. szám.

1091-3.2

Hirdetmény.

Igazgatóságunk folyó évi július hó 17-én tartott ülésében elhatározta, hogy a rendes alkalmazásban álló hivatali esküt tett tetteles állományú állami tisztviselőket, altiszteket és szolgákat, valamint a törvényhatóságok évi fizetést élvező, hivatalos esküt tett oly alkalmazottainak, kik az 1886. évi XXI. t.-cz. alapján rendszeresített állásokat töltenek be, 50 százalékos menetdíj kedvezményű menetjegyek váltására jogosító, az illető alkalmazott látogatójegy nagyságú arcképével felszerelt állandó évi menetigazolványokat engedélyez a torontáli helyi érdekű vasutak összes vonalaira, az illető alkalmazottnak hivatali felsőbbsege által igazolt és ennek pecsétje alkalmazása mellett pártoló láttamozással ellátott, a torontáli helyi érdekű vasutak igazgatóságához betérjesztendő bélyegtelen folyamodványok alapján.

Ezen arcképes állandó évi igazolványok, tekintet nélkül a használandó kocsiosztályra, évenként és egyenként 2 (kettő) forint kiállítási költség lefizetése ellenében fognak kiadni.

A kedvezmények lényegét és azok igénybevételének módjait az igazgatóság a következőkben állapította meg:

A féláru menetjeggyel való utazás kedvezménye csak a távolsági forgalom vonalszakaszába eső viszonylatokban érvényes és a díjazás szerinti szomszédos forgalmi viszonylatokra nem terjed ki, utóbbi viszonylatokban tehát a rendes menetdíj fizetendő.

Azon állami és törvényhatósági tisztviselők, kiknek évi fizetése a lakbérletményen kívül 800 forint vagy ennél több, az utazási és átköltözködési kedvezményre a maguk részére, a velük együtt élő nejeik és családi kötelékben szülői ellátás alatt álló még keresetképtelen gyermekeik, valamint együtt utazó cselédjeik részére csak azon esetben tarthatnak igényt, ha a nap-tári évre szóló arcképes évi igazolványt maguk részére tényleg kiállítatták és az ez iránti folyamodványukat az 1897. év tartamára legkésőbb folyó évi december hó végéig, vagy ha évközben foglalják el állásukat, a kinevezésüket, illetve megválasztásukat követő hónap végéig a torontáli helyi érdekű vasutak igazgatóságánál betérjesztik.

Azok tehát, kik az arcképes évi igazolványt egyáltalán nem szerzik meg, vagy annak kiállításáért elkésve folyamodnak, az illető év folyamára az utazási kedvezményre való igényt úgy maguk, mint családtagjaik részére elvesztik.

Azon tisztviselőknél, kik az arcképes igazolványt a maguk részére megváltották, családjaik részére féláru menetjeggyel való utazásra jogosító egyszerű utazásra szóló igazolványért esetről-esetre kell folyamodniok a torontáli helyi érdekű vasutak igazgatóságához, kérvényük a hivatali felsőbbsege által hivatalos pecsétjének alkalmazása mellett azon megjegyzéssel pártolólag láttamozandó, hogy a családító számú arcképes évi igazolvánnyal van ellátva.

Az átköltözködési ingóságokra nézve új kinevezés, illetve megválasztás vagy áthelyezés alkalmából szükségessé váló átköltözködések céljából úgy az állami, mint a törvényhatósági tisztviselőknél 50% díjmérséklés engedélyeztetvén, az ezen díjmérséklésre jogosító szállítási utalványok kiállításáért ugyancsak a torontáli helyi érdekű vasutak igazgatóságához nyújtandó be a folyamodvány, a kérvények láttamozására ez esetben is a fenti szabály lévén mérvadó.

Esetről-esetre folyamodhatnak egy utazásra szóló igazolvány kiállításáért: a

lakbérletményen kívül 800 frtnál kevesebb évi fizetést élvező állami vagy törvényhatósági alkalmazottak a maguk részére (a mennyiben arcképes évi igazolványt nem váltottak), valamint a velük együtt élő nejeik és családi kötelékben szülői ellátás alatt álló még keresetképtelen gyermekeik és együtt utazó cselédjeik részére — a szolgálta minőségük cselédjeinek kizárásával.

Végül megjegyeztetik, hogy a fent tárgyalt utazási kedvezmények a megyei tisztviselőket illetőleg, csakis a törvényhatósági tisztviselőkre terjesztetvén ki, a községek (rendezett tanácsal bíró városok, nagy- és kisközségek) alkalmazottai ezen kedvezményben önként értetődőleg nem részesülnek.

Nagybecskerek, 1896. november 21-én.

Az igazgatóság.

(Utányomat nem díjazatik.)

1931. ki. sz. 1896.

1099-1.1

Hirdetmény.

Az 1883. évi XLIV. t.-cz. 54. § a értelmében mindazon adóköteles városi polgárok, kik az 1896. évi IV.-id negyedre esedékes, avagy az előbbi időtől hátralékos állami és községi adójukat és egyéb községbeli tartozásaikat 1896. évi november 15-ig a városi pénztár, mint adóhivatalba be nem fizették, ezennel hivatalosan megintetnek, miszerint fentemlített adóbeli tartozásaikat 8 nap alatt annyival is inkább lefizessék, mert ellenkező esetben azok végrehajtás útján fognak behajtatni.

N.-Becskek, 1896. november hó 25.

Krsztics János,
polgármester.

7970/896.

1098-3.1

Pályázati hirdetmény.

Üresedésben levő gyertyámosi körállatorvosi állásra, a melyhez Gyertyámos, Kis-Jécsa, Billéd, Nagy-Jécsa, Csatád, Horvát-Kécsa, Román-Kécsa és Németh községek tartoznak, ezennel pályázatot nyitok.

Fizetés: 500 forint készpénz és a szabályrendeletileg megállapított látogatási díjak és egyéb járandóságok.

Szabályrendeletileg felszerelt kérvények alulirothoz f. évi december hó 25-ig nyújtandók be.

Csenén, 1896. november hó 21-én.

Uzbasich Gáspár,
főszolgabíró.

Arverési hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy mindazon zálogtárgyak, melyek a törvény értelmében lejártak, 1896. évi december hó 7-én délelőtti 9 órakor az alulírott intézetben nyilvános árverés alá kerülnek. Ezen zálogtárgyak hosszabbítása csak 1896. december hó 5-éig eszközölhető.

Nagybecskerek, 1896. november hó 18-án.

Első nagybecskereki zálogintézet.

1076-3.2

Hirdetések

felvételnek

e lap kiadóhivatalában.

1012a-4.4

HIRDETMÉNY.

Ő cs. és ap. kir. Felsője f. évi október hó 4-én Budapesten kelt legfelső elhatározásával legkegyelmesebben megengedni méltóztatott, hogy a f. év végével rendezendő

XIX-ik jótékonycélu magy. kir. állami sorsjáték

remélhető tiszta jövedelme akként osztassék fel, hogy 1. a vagyontalan állami tisztviselők özvegyei és árvái részére létesítendő alap, 2. a kékdi-vasárhelyi „Stephánia” menedékház, 3. a budapesti első gyermekmenhely, 4. a kolozsvári „Mensa Akademia”, 5. a szünidei gyermektelep-egylet, 6. a fehér kereszt-egylet, 7. a Czirkvenica mellett létesítendő tengeri gyermekrház és 8. az első budapesti szegény gyermekkert-egylet egyenként egy tízed; míg 9. a budapesti „Erzsébet” kórház-egylet, 10. a győri nádorvárosi leányárvaház és 12. a budapesti VII. kerületi népkönyha egyenként egy huszadrészében részesíttessék.

E sorsjáték összes 3/82-ben megállapított nyereményei az alább következő játékterv szerint 160,000 forintra rúgnak és pedig:

1 főnyeremény	60000 forint	2 nyeremény egyenként	2000 forint
1 „ „	15000 „	4 „ „	1000 „
1 „ „	10000 „	20 „ „	500 „
1 nyeremény	5000 „	50 „ „	100 „
1 „ „	4000 „	200 „ „	50 „
1 „ „	3000 „	3000 „ „	10 „

az összes nyeremények készpénzben fizettetnek ki.

A huzás visszavonhatatlanul 1896. évi december hó 23-án Budapesten történik.

Egy sorsjegy ára 2 forinttal o. é. van megállapítva.

Sorsjegyek kaphatók a lottó-igazgatóságnál Budapesten (Pest, fővármház, félemelet) ahová a megrendelt ára postautalvány mellett előre beküldendő, valamennyi lottó-, sós- és adóhivatalnál, a legtöbb postahivatalnál, a bécsi „Merkur”-nál és minden városban és nevezetesebb helységben felállított egyéb sorsjegyáruló közegnél.

Budapesten, 1896. október hó 4-én.

M. kir. lottó igazgatóság.

◆ Telefon 35. szám. ◆

◆ Telefon 35. szám. ◆

KURLÄNDER IMRE

Nagybecskerek, Korona-utca 585/II. szám, a gőzmalommal szemben.

Elsőrendű

száraz tűzifa

azonkívül valódi szagtalan

porosz köszén

Wildenscheinsegen-Richterhof-féle bányából.

1014-52.13